

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illeti közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . 1 frt 50 — r
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos gimond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A székelyek és oláhok.

Most, midőn a létért való küzdelem oly nehéz, midőn nyelvünk pusztulása ellen oly kétségbeesett tusát kell vívunk; most, midőn a lépten-nyomon tért foglaló dákö-románizmus ellen kell gátot vetnünk: nem lesz érdektelen visszapiillantunk a múltba, hogy mi volt régezte az oláh, mely ma lidérománusként nehezedik ránk, s mi volt s mi még ma is a székely a saját hazájában.

A székelyek a hunoktól veszik eredetüket. Attila nagy birodalmának szétesése után Csige földén, az erdélyi havasok közt kerestek menedéket és mind maig fennmaradtak s szokásaikat, nemzetiségüket, vitézségüket és hazafiságukat megőrizték. Miután pedig tudjuk, hogy a hunok és magyarok nemcsak nyelvükben és szokásaikban nem különböztek

egymástól, hanem a monda szerint testvérek is voltak: a székelyek úgy tekintetnek ma is, mint a magyarok édes testvérei, vérei s mint a magyar állam független polgárai, lakói. A székelyek hősiessége rávall a hun nemzetségre. Ők védték meg a törökök betörései ellen a határt, s csakis a hős székely katonáknak köszönhetjük, hogy 1848-ban a vad oláh csorda fel nem falta a maroknyi Erdély népét és az osztrák armádia szét nem dulta az országot. Edieső nép előtt, a magyar állam védbástyája előtt tisztelettel hajol meg minden igaz honfi, s velök tart utolsó leheletig, míg csak magyar vér csörgedez ereiben.

Az oláhok — et nunc veniunt ad fortissimum virum — eredete homályos. Ők a rómaiaktól származtatják őseiket, miért is újabban románoknak nevezik magukat. Innen van, hogy az ország neve Oláhország helyett Románia lett. De a legtöbb történetíró nem tud megállapodásra jutni. Némelyek azt állítják, hogy az egykori híres dákoknak utódjai; azonban a mai nemzedékre pillantva, önkéntelenül el kell mosolyodnunk, mert műveltségük abszolútul nincs, erélyük és vitézségük semmi; nem egyebek elpuhult népnél. Cínamus görög író (1568.) „románi“ v. „blachi“ néven nevezi őket. Róbert Károly idejében „olahi“ néven voltak ismeretesek. Griselin nevű olasz azt állítja, hogy római eredetűek és „rumuni“-oknak nevezi őket, mire most minden oláh „rumun“ lett. A nép sohasem volt valami vitéz faj. A 11 és 12 században is függő tartomány volt Oláhország; majd a magyar, majd a lengyel koronának hódolt, a mint vagy annak, vagy ennek kedvezett a szerencse 1421-ben önként hódoltak a töröknek, mely egy hoszpodárt hagyott meg nekik, a midőn ezek uralma alatt a bojárok elhatalmasodva, a népet rabszolgává tették. A

nyelvök egy keverék, mert mint a történészek állítják, szlávok, góthok, bolgárok lettek volna őseik; ezek nyelvzagyvalékából lett a mai oláh nyelv, mely oly távol áll a római (latin) nyelvtől, mint ég a földtől.

Ime, mik voltak az oláhok. Erre korántsem lehetnek büszkéek, korántsem volna szabad nekik a magyart „bitorló“-nak nevezni zugsajtójukban, vagy irredentával fenyegetni s holmi szenyynyes röpiratokkal sértetgetni. A magyar az oláhnak földet adott Erdélyben, testvéri jobbát nyújtotta felé, s ő mit tesz? Ellepte Erdélyt s itt, e magyar földön, hol tisztelnie kellene a vendégszeretetet, nem átalja káromolni az államot s annak fenntartóját, megalkotóját: a magyar nemzetet. Vak dühében, fanatikus elfajultságában ilyen szavakra is fakad, melyeket saját füleimmel hallottam Déván: „Azt a magyart, ki nem tud oláhlul, fel kellene akasztani.“

Minden igaz magyaroknak arcába szökken a vér e brutális, örtlött szavakra, mert ahhoz nagy megatalkodottság, rut, hálátlan lélek kell, hogy valaki a magyart, melynek konnyerét eszi, levegőjét szívja, undok módon és gyalázatos, piszkos szavakkal illesse; azt a magyart, melynek kegyelméből él itt földünkön. Azonban úgy látszik, hogy ama bizonyos bocksort az ő arcukból készítik.

Egy másik vad oláh, kinek viselete és külseje is a vadállathoz hasonlított, ocsmány vigyorgása pedig Darwin tanát juttatta eszünkbe, szintén itt a magyar földön — ha jól emlékszem, Torhán — e nyomorult szavakra fakadt: „Minden magyart nyársra kellene huzni.“ És mi tőrjük ezt, hallgatunk, mert a magyar mindig jó volt, jobb még a békétűrő Jóbnál is.

Nem fájdalmas érzést keltő, nem elszomorító tény-e az, hogy itt a Székelyföldön, hol

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok Simor életéből.

A mikor Simort győri püspöknek kinevezték, hívei hidegen, tartózkodólag fogadták, mert a bécsi kormány expozitúrájának tekintették.

Simor feltette magában, hogy ezt a megokolatlan ellenszenvet megboszulja.

Az alkotások hosszú sorozatával lepte meg a bámuló egyházmegyét, — s tíz éves püspöksége alatt többet tett, mint elődje egy század alatt.

Abból a szerény javadalomból 60,000 frtot költött a székesegyház renoválására. Egymásután emelte a zárdákat s résztint az elemi oktatással, résztint a betegápolással foglalkozó szürke nénéknek adta át.

Mikor még Magyarországon senki sem gondolt az üvegfestészetre, ő akkor már rákosi nyaralója mellett műhelyt rendezett be, hol ablakokat égettetett a Hód-árváry kápolna számára.

Ily tettek után a győriek bizalmatlansága és tartózkodása lassanként felengedett, s napról-napra jobban kezdték szeretni az új püspököt.

Midőn pedig annyira megszerették, hogy nélkülözni nem tudták többé, Simor ott hagyta őket Esztergomért. A rezidenciától a vasutig sorfalat

állottak a győriek és sirva bucsuztak el népszerű püspöküktől.

Simor boszúja teljes volt.

*

Igéneyei a legszerényebbek voltak.

Egy egyszerű izléssel butorozott dolgozó-szoba a palota első emeletén, a mely a szalonon keresztül a házi kápolnájába vezetett. Mellette a hálószoba s benne a primás vaságya, vörös fenyűdeszkából összerótt kerettel.

A palota ablakaival szemben gyűlnek össze naponként déli 11 óra után a koldusok, a kik némán, zajtalanul állottak ott, de tekintetük oda volt szögezve a primási lakosztály egyik ablakára.

Éles szemük a kettős ablaküvegen át is észrevette a főpapot, s a midőn felcsillant az aranylánc és a piros bársony kapucziom, a kezek és a kalapok egyszerre emelkedtek az ablak felé.

Simor mosolygó arca jóságos meglepődéssel nézegette rongyos vendégeit. Kinyitotta lassan az ablakot s az ezüstforintosokat darabonként hajította a koldusok közé. Nem szívódtak, nem kapkodtak ezek az alamizsnáért, mert tudták, hogy mindenkinek egyformán jut abból.

*

Igénytelen és konzervatív szellemét még az aprólékos dolgokban is ragyogtatta.

Napi sétáját háromgallérú kék köpenyegében szokta végezni, a melyről dicsekedve mondta, hogy most ötven éve vette, tevérvárosi káplán korában.

Mint bécsi referendárius három esernyőt hagyott el egy héten. Akkor megfogadta, hogy soha sem vesz többet s szavát még a primási széken is megtartotta.

*

Nehezen melegegett fel, de ha egyszer megszeretett valakit, azt egész bizalmával megajándékozta.

Belső régi barátság fűzte Lipperthez, a kívül még Bécsben kötött ismeretséget, s a kinek nevéhez a primás műalkotásának legnagyobb része fűződik. Az ő kedvéért még azt a kivételt is megtette, hogy István fiának a keresztatyja lett.

Hornig bárót, a veszprémi püspököt, szintén atyáskodó szeretetébe fogadta s a legbensőbb bizalmával tüntette ki.

Régi barátság fűzte Pauer János volt székesfehérvári püspökhöz is, a kinek útján érintkezett rendszeren a fehérvári rokonokkal. Mert a primás kiváló életbölcességének abban is jelét adta, hogy családjának tagjait társadalmi állásuknak megfelelő módon segítette ugyan, de sorsukból ki nem emelte. Életfeltételeiket megkönnyítette, de élethivatásuk irányát s vele lelki nyugalmauk összhangját nem zavarta meg.

Rokonai közül csak az udvari orvos és primási főpénztáros tartózkodtak az érseki udvarnál.

*

Midőn egy javaslatnál tájékozni akarta magát a primás véleményéről az egyik miniszter, a kö-

ezelőtt 30—40 évvel hire sem volt az oláh-ságnak, már majd minden faluban befészkelődött? Nem szomorú dolog-e az, hogy a székelők a helyett, hogy szaporodnának, részint kivándorolnak, tönkremennek, — világos példa rá Kézdi-Vásárhely esete, hol fogott a lakosság száma — részint pedig majdnem egybe olvadnak az oláhokkal? Elvesztik nyelvüket, nemzetiségüket, de még vallásukat is, s katolikus vagy református hitről idővel görög keleti hitre térnek át. Nem a jelenről beszélek e tekintetben, mert még a székelység erősen tartja magát, de ha így tart az oláh poloska módra való szaporodása és terjedése, a Székelyföld pusztulását látom. Oh, szegény hazám! Ne hagyd magad!

Az oláhok beolvasztó képessége nagyobb, mintsem hinnők, s az eloláhosodott falvak megmagyarosítását tüzzel-vassal, ha kell erőszakkal kellene véghez vinni. Így leszünk magyarok mindnyájan a magyarok földjén, és így szabadulunk meg végre valahára a piszkos, aljas és alattomos igazgatásuktól, a kolompások aknamunkáitól, s áldásos működésük gyümölcseinek majdan az utókor fogja hasznát venni, a midőn minden ízében egységes és magyar lesz az állam és megerősödve lép majdan a nyugoti kulturálmok műveltségének porondjára.

K. Mártonffy Imre.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék és a területén működő négy kir. járásbíróság ügyforgalmi tevékenysége az 1890. évben.

Törvényszékünk nagyjérdemű elnöke ponori Ponori Sándor ur szíveségéből azon helyzetben vagyunk, hogy közölhetjük a törvényszéki ügyforgalomról és tisztviselők tevékenységéről összeállított kimutatást. Az abban foglalt adatok ékezen beszélnek azon kiváló tevékenységről, melyet törvényszékünk a kitűnő elnök vezetésével a múlt évben kifejtett s nekünk csak örömeinkre szolgál, midőn azokat a nyilvánosságnak átadhatjuk.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszéknél a következő polgári, telekkönyvi, bünyügyi, fegyelmi és elnöki beadványok intéztettek el:

a) Polgári beadvány elintézetlen maradt az előző évről 56, a folyó évben érkezett 6603, lett összesen 6659, elintéztetett 76 kivételével mind.

b) Telekkönyvi beadvány a múlt évről maradt 58, a folyó évben érkezett 8013, lett összesen 8071, 56 kivételével elintéztetett mind.

c) Bünyügyi beadvány a múlt évről maradt 29, a folyó évben érkezett 3357, lett összesen 3386, csupán 46 nem intéztetett el.

d) Fegyelmi beadvány érkezett 17, melyek mind elintéztettek.

e) Elnöki beadvány a folyó évben érkezett 1475, melyek mind elintéztést nyertek.

Mint ezekből kitűnik, a kir. törvényszék a múlt évben 17,955 számot intézett el, csupán 178 drb maradt elintézetlen. Az elintéztet darabokból lemaradotlan maradt 77.

Polgári természetű ügyek:

a) Központi per maradt 117, a folyó évben érkezett 218, lett összesen 335, elintéztetett az összes számból itélettel 169, végzéssel 63, egyezséggel 2, folytatban maradt tehát 101.

b) Csődügyi a múlt évről folyamatban maradt 6, ujonan keletkezett 1, befejeztetett 2, függőben maradt 5.

c) Örökösödési ügy a múlt évről maradt 3, a folyó évben érkezett 182, lett összesen 185; 18 kivételével elintéztetett mind.

d) Czegbejegyzés 1890 ben kérészet összesen 9, bejegyezett egyéni 6, társas 3, hátrálék nincs.

e) Czegtörlesztés egy kérészet s az is egyéni volt. Elintéztetett.

f) Urbéri és rokon ügyek: Atjött az előző évről 121, érkezett 105, lett összesen 226, itélettel elintéztetett 38, egyezséggel 15, folyamatban maradt 173. Az urbéri nyekről szükséges tudni, hogy azok befejezése, bármily megfeszült munkásság mellett is, évekig tart, s a folyamatban maradt ügyek is fokozatos intézkedés alatt állanak, melyek általában a helyszínen tárgyaltnak s elintéztésével két bíró foglalkozik.

f) Kereskedelmi per érkezett 2, itélet által mindkettő megoldást nyert.

g) Váltókereset maradt 14, érkezett a folyó évben 163, sommás végzés ellen kifogás adatott be 21 esetben. Elintézendő volt tehát összesen 198. Elintéztetett sommás végzéssel 157, visszavétel következtében végzéssel 6, ügydöntő végzéssel 5, érdemleges itélettel 27, hivatalból visszautasított 1, hátrálékban maradt 2.

h) Polgári természetű folyó ügy az 1890. évről érkezett 103, mind elintéztetett.

Bűnfenyítő ügyek:

a) Központi bűnyizsgálat az előző évről függőben maradt 25, érkezett 177, lett összesen 202, befejeztetett 169, maradt folyamatban 33.

b) Bűnvádi per maradt 1, érkezett 732, lett össz. 733, ezekből elintéztetett más bírósághozi áttétel v. beolvasztás által 29, megszüntető, illetve elegendő vádlási alap hiányában felhagyási végzéssel 559, itélettel 133, folyamatban maradt 12.

c) Bünyügyi folyó ügy az előző évről maradt 15, érkezett 104, lett összesen 119, elintéztetett 115, maradt 4.

Folyó ügyek alatt azon vétségek és kihágások értetnek, melyek a kir. törvényszék által, mint felebbviteli forum által intéztettek el.

Fegyelmi ügyek:

Előző évről maradt 2, érkezett 1, elintéztetett felmentő határozattal 2, vékességre szóló határozattal 1.

I.

A kézdivásárhelyi kir. járásbíróság ügyforgalmi tevékenysége.

1. Polgáriak:

a) Sommás per az 1889-ik évről folyamatban maradt 51, a folyó évben érkezett 321, elintéztetett 30 kivételével mind.

b) Kisebb polgári maradt 19, érkezett 376, lett összesen 395, mind elintéztetett 28 kivételével.

c) Örökösödési ügy az 1889. évről folyamatban maradt 82, a folyó évben érkezett 250, lett összesen 332, elintéztetett 224, hátrálékban maradt 108.

d) Folyó ügy jött 478, mind elintéztetett.

2. Bünyvizsgálatok:

a) Az előző évről függőben maradt 33, a folyó évben érkezett 47, lett összesen 80, befejeztetett 56, folyamatban maradt 24, ez utóbbiak a múlt év folyamában a kir. törvényszékhez bevonattak, hol befejeztést nyertek.

b) Vétség és kihágás az előző évről folyamatban maradt 22, a folyó évben érkezett 894, lett összesen 916; 63 kivételével elintéztetett mind.

c) Folyó ügy volt 106 s mind elintéztetett.

d) Elnöki beadvány érkezett 308, mind elintéztetett.

A polgári és büntető iktatókönyvbe vezetett beadványok száma 7613, ehhez számítandó a múlt évről hátrálékban maradt 2 ügydarab, az az előbbivel együtt 7615 számot tesz ki, melyből elintéztetett csupán 18 maradt.

A kezelő személyzetnél az összes számokból lemaradotlan maradt 70.

(Vége következik.)

A vörös kereszt egyesület k.-vásárhelyi választmányának közgyűlése.

Kézdi Vásárhely, 1891. jan. 26.

A háromszéki román dusan áztatva vannak diós őseink és hőseink vérével. E hely minden rögéhez egy kedves emlék, egy katonai hőstett legendája fűződik. Népserűbb eszme mai nap sincs a székelők között, mint a katonasághoz tenni, őket megbecsülni. A székelők közt most is szerepelnek némileg ama kasztok, hogy kinek-kinek elődje milyen fegyveremmel szolgálta a hazát. A katona-családok nemcsak rangban, hanem magaviseletben is különböznek egymástól. Ily körülmények között csodálkozhatunk-e ha a veres kereszt eszméje, mely a sebesült honfiak, harcászaink ápolását s gyógyítását tüzte ki feladatául, oly meleg pártfogásban részesül, minőben humán intézményeink egyike sem.

Az országos veres kereszt egyesület Kézdi-Vásárhely városi és vidéki választmányának f. év január 25-én a tanácsház dísztermében tartotta évi közgyűlést.

A választmány elnöke br. Szentkereszt Stephanie ő méltósága a vörös kereszt egyesület hivatalát, működésének szép eredményét, áldásos vol-

vetkező érdekes párbeszéd fejlődött ki között, mely híven jellemzi a primás hazafias érzületét és papi kötelességérzetét:

— Legalább nem fog ellene beszélni Eminenciád?

— Ez a legkevesebb, a mit tennem kell.

— Hát csak annyit igérjen meg Eminenciád, hogy nem veti latba befolyását s nem agít ellene.

— Nem áll jogomban ily nagyot ígérni. Állásomból kifolyó kötelességem, minden tisztességes és törvényes eszközt megragadni, hogy a javaslat törvényne legyen. S én ezt nem fogom elmulasztani.

— És ha mégis törvényne válik?

— Ez esetben megemlékezem, hogy nemcsak egyháznak hü szolgálja, de hazámnak is hü polgára vagyok, a ki a törvényeknek engedelmeskedni tartozik. Addig azonban küzdeni fogok ellene.

Kitűnő gazda volt, a ki maga kezelte utolsó talpalattnyi földjét s fáradhatlan igazgatója, vezetője a primási javadalmaknak.

Birtokai mintagazdaságok s úgy vannak kezelve, hogy példát vehet róla minden magyar gazda.

Sár, eső, hideg nem volt képes visszatartani, hogy ki ne menjen jószágaira s be ne járja a szántóföldeket, a honnan felgyűrt reverendájával nem egyszer tért vissza sárosan és lueskosan.

Sokszor gazdatisztjeit megelőzte a fölkelésben.

Nem egy ispánjával történt már meg, hogy mikor a szántók után indult, utjában a hercegsprimással találkozott, a ki már a szántóktól jött vissza.

A humort kereste, s jó néven vette, ha szellemes ötleteire diszkrét humorral válaszoltak.

Mikor bécsi referendárius volt, akkor nevezték ki egyik jó barátját a későbbi Kunszt püspököt kanonoknak.

Ez sietett tudatni Simorral az örömhirt s egyuttal felkérte, hogy nézzen utána, hol kaphatna ő egy tisztességes gazdasszonyt. Megírta egyuttal azt is, hogy neki semmi különös kívánságai nincsenek. De azt kiköti, hogy legyen tisztességes előéletű, jó erkölcsű, munkás, rendszerető, jó gazdasszony. Tudja a házat vezetni, ügyesen főzőn, értsen a fehérnemű gondozásához. Legyen némi műveltsége, de ne legyen hü, fenhéjázó, szószátyár. Ne legyen ideges, ha lehet, inkább vidám kedélyű stb. stb.

Bár az új kanonoknak semmiféle különös kívánságai nem voltak, de azért két levelet csupán azzal írt tele, hogy minő jó tulajdonságai legyenek még az ő gazdasszonyának.

Simor a levélre a jóízű tréfa hangján így válaszolt:

— Soraidat vettem s rajta leszek, hogy egy olyan asszonyt találhassak, a ki mindazon jó tulajdonságokkal rendelkezik, a melyeket tőle megkövetelsz. Én azonban azt hiszem, nemcsak Bécsben, de az egész világon hiában keresnék ilyen tökéletes asszonyt. — Hát még az milyen lehet, a kivel szemben különös kívánságai vannak! De azért légy nyugodt, én utána nézek, hanem azt előre kijelentem, hogy ha véletlenül ilyen tökéletes asszonyt találok, nem leszek olyan bolond, hogy hozzád küldjem gazdasszonynak. Rögtön elveszem feleségül!

Ismeretes róla, hogy mikor a néhai mosonyi plebános kérte tőle a címzetes „egresi” apátságot, a primás jóízű humorral így válaszolt:

— Sajnálom, hogy az ágrészt már eligertem, de a ribizli apátságot neked adom.

Mikor pedig az eggbeli öreg pap, a kinek életkora volt a legfőbb érdeme, azt kérte a primástól, hogy engedje meg, miszerint vörös czingulust (övet) hordhasson, — a primás okmányban állította ki neki:

— N. N. plebánosnak megengedjük, hogy különös privilegiumként vörös övet viselhet, de csak a reverendán belül.

tát hiven ecsetelő, eszmegazdag beszéddel nyitotta meg a közgyűlést.

Az eljénzéssel fogadott szép elnöki megnyitó jegyzőkönyvre vétetni határozatott.

Ezután elnök bárónő fájdalommal hozza tudomására a közgyűlésnek nm. gr. Károlyi Gyula urnak, a veres kereszt egyet központi elnökének halálát. A gyűlés mely részvételének nemcsak jegyzőkönyvileg, hanem az özvegy grófnőhöz intézendő átiratban is kifejezést adni határozta.

Dobay János jegyző részletes jelentést olvasott fel a választmány múlt évi működéséről. A szakavatott tollal irt jelentés felsorolta a fiókok működését, tagjainak létszámát, a választmány érdekében kiváló munkásságot kifejtő egyének neveit s a választmány működésének áldásos voltát e városra és vidékre. A közgyűlés sietett jegyző urnak odaadó munkásságáért elismerő köszönetét fejezni ki, s egyszersmind a jelentést mint történelmi adatokat tartalmazót szóról-szóra jegyzőkönyvre vétetni határozta.

K. Csiszár József pénztáros jelentése szerint az évi bevétel 916 frt 13 kr. Ez összeggel lett segélyezve a helybeli „Rudolf”-kórház. A számvizsgáló bizottság jelentését Baló László bizottsági elnök olvasta fel. Ugy a pénztárosi, mint a számvizsgáló bizottsági jelentés összhangzó volta arról győzte meg a közgyűlést, hogy mindennek pontosan és jó renddel folynak. Ugy a buzgó pénztárosnak, mint a számvizsgáló bizottságnak nemes fáradozásáért elismerő köszönet lett nyilvánítva.

Nagy örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy az 1890. év folyamán Gábor Péter főszolgabíró ur Sósmezőn, Osdolán, Bereczkben, Karatna-Volán Feltorján és Dálnokban új vörös kereszt egyleti fiókokat állított fel s így e választmány fennhatósága alá tartozó fiókok ez évben öt-tel szaporodtak. Jelenben tehát a választmányhoz tartozó tagok száma oly nagy, hogy ez által választmányunk az elsők közé emelkedett e hazában.

E dicséretre nem szoruló nemes tétével nem csak azt bizonyította be a főszolgabíró ur, hogy népünkben mennyire van meg a human ügyek iránti lelkesültség, hanem első sorban azt, hogy a legfelségesebben uralkodó, dicső jó királyunk és anyagi jóságú királynénk legmagasabb védnoksége alatt álló egyeletet hódolata jeléül mennyire pártolja. A derék főszolgabíró urnak nemcsak jegyzőkönyvileg, hanem átiratilag is meleg köszönetét nyilvánította a közgyűlés.

Az alapszabály 5. §-a értelmében a veres kereszt egylet érdekében kifejtett munkásságát elismerése jeléül a választmány tiszteltbeli tagjaivá özv. gróf Mikes Benedekné és Gábor Péter kezdi-járási főszolgabíró, br. Szentkereszt Iréne ő méltósága egyhangú lelkesedéssel megválasztattak.

A választmány egyharmadrésze szabály szerint kisorsoltatott s részint a régi, részint új tagokból a következőkép alakult: Potsa József főispán, Bartha Mór jószágigazgató, Bartók Károly polgármester, Baló László tanár, Bodor Géza ref. pap, Ponory Sándor kir. törvényszéki elnök, Fejér Károly járásbíró, Gillyén Árpád cs. és kir. kamarás, K. Csiszár József kereskedő, ifj. Jakab István takp. pénztárnok, Nagy Lajosné szeszgyárosné, Nagy Károly igazgató.

Az alapszabály 10. és 22. §-ai szerint a választmány orvosai megválasztattak dr. Sinkovics Ignác lovag, kórházi főorvos, dr. Sinkovics Aurél m. kir. honvéd ezredorvos, dr. Szentpéteri Bálint járási orvos.

Baló László sokoldalú elfoglaltatása miatt jegyzői tisztről lemondott. A közgyűlés méltányolta bár Baló ur indokait, de a lemondást nem fogadta el, hanem hogy a dolgok megoszolva legyenek, társjegyzőnek megválasztotta Vajna Károlyt.

Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a központ elnökévé az elhunyt gróf Károlyi Gyula ő nagyméltósága helyett gróf Osekonic Endre lett megválasztva s őt feliratban üdvözlöni, választmányunk pártolására felkérni határozta.

Felkérte továbbá Gábor Péter főszolgabíró ur, hogy a hanyatló fiókokat, mivel tagjai részint eltávozás, részint elhalálozás miatt kellő számban nincsenek és így szabályaink szerint fenn nem állhatnak, újra szervezni sziveskedjék.

Bejelentett továbbá, hogy ugy Kézdi-Vásárhely város, mint a takaré- és kisegítő takarékpénztár valamint a jótékony nőegylet 6 évi kötelezettséggel jelentékeny összegekkel lépett a rendes tagok sorába. A közgyűlés nem késett e humanus tettekért az illető erkölcsi testületeknek jegyzőkönyvileg és átiratban köszönetet szavazni. A jegyzőkönyv hitelesítésére Fejér Károly és Gillyén Árpád urak kérétek fel.

A gazdag tárgysorozat kimerítése után, a nagyszámú tagok eljénzése közt, elnök a gyűlést bezárta.

Adjon Isten sok ily honleányt e hazának, mint a mi elnök Bárá Szentkereszt Stephanienk, kinek közügyeszerete ragyogó példaként tündöklök előttünk!

X. Y.

Igazgatói jelentés.

(A „Rudolf” kórház közgyűlésén felolvasva Dobay János igazgató-gondnok.)

(Folytatás.)

A múlt év folyamában ápolott betegek kimutatásán végig tekintve, első pillanatra feltűnik, hogy kórházunk segélyt legnagyobb mértékben az iparosok, földművesek és cselédek veszik igénybe. Ezen három osztály az összes betegek $\frac{2}{3}$ -át teszi ki, míg az előkelőbb és intelligensebb elemek csupán 10 egyénnel szerepelnek. Azonban a múlt évekhez képest ez is haladásnak mondható s van okunk remélni, hogy az előkelőbb társadalmi osztályok idegenkedése a kórházunkban való ápolás iránt fokozatosan csökkenni fog.

Kimutatásainkból kiténik az is, hogy a múlt évben ápolott 265 beteg közül csupán 32 volt kezdivásárhelyi, a többi 233 beteg egészen vidékről telt ki, újabb bizonyítékot szolgáltatva azon régi és sokszor hangoztatott igazságnak, hogy intézetünk ugyan kezdivásárhelyi intézmény, de első sorban a vidék érdekeit szolgálja.

Az ápolónői személyzetben múlt év folyamán ismét változás történt, mennyiben Benczur Judith főápolónő súlyos betegsége miatt Balog Pálné által helyettesített, ki rövid itt működése alatt igen jelesnek mutatta magát, azonban fájdalom, családi viszonyai miatt nem sokára távozni fog és mi a központból ismét más ápolónőt kapunk. Nem akarom e gyakori ápolónő-változások okait feltárni, de annyit mégis meg kell jegyeznom, hogy ápolónőink között sokkal több a regényesség, mint a mennyi intézetünk hasznára valnak. Az intézet érdeke szolgálati folytonosságot igényel, azért az eddigi tapasztalatok szerint nagyon is idejében való lenne, saját magunknak képeztetni ki egy olyan főápolónőt, kinek hozzá vérmérséklete s egyéb tulajdonai megmentenék őt egy kevésbé fegyelmezett szív apróbb botlásaitól, melyek alapjukban véve jelentéktelenek, de az ügykezelésben hátramaradás idéznek elő s az intézetnek anyagi kárt s erkölcsi hanyatlást okoznak.

Megemlítendőnek tartom azt is, hogy a kórházat a múlt évben 271 egyén látogatta meg, mely élénk bizonyíték arra nézve, hogy közönségünk 6 évi pályafutás után is állandó érdeklődéssel viseltetik szépen virágzó intézetünk iránt.

Mint dicsérendő tényt meg kell említenem azt is, hogy Kovács Ferencz peselneki tanító községében 4 frt 8 krt gyűjtött a kórház javára s ezen összeget be is szolgáltatta. A szegény földművesek fillérei összegyűltek a gazdagok százaival, de azért a fillerekben nyitakozó igazi jó szív és emberbaráti szeretet egyaránt kedves előttünk s méltó, hogy halásan mondjunk köszönetet érte.

Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy intézetünk beléletében kiváló rend és tisztaság, kötelességek hív és pontos teljesítése, a leggyöngédebb bánásmód a betegekkel, mintaszerű gyógyszerelés azon jelenségek, mikkel lépten-nyomon találkozunk. Örömről szolgálhat, hogy ez nemcsak az én egyéni nézetem, de egyszersmind a gyakran és hangosan nyilatkozó közvélemény hangja is. Szolgáljon az mindnyájunk megnyugtatóására, hogy intézetünkről csak egy vélemény uralkodik, az t. i., hogy az kitűnő, mintaszerű. Ez magyarázza meg azon meleg érdeklődést, melylyel a közönség, s azon bizalmat, melylyel a szenvedők viseltetik iránta. Bátran tekinthetünk tehát a jövőbe, mert a múltban bírnak a jövő biztosítékát, 6 év eredménye kezdek, hogy intézetünk teljesen megfelelt magasztos hivatásának s hogy erős és életképes.

Bocsássuk el tehát intézetünk hajóját az élet tengerére még egy évre, kísérjük pályafutását szerető gondnal s reméljük azt, hogy az isteni gondviselés, mely kezdettől fogva oly szépen örködött felette, megóvja jövőre is minden veszélytől.

Ezekben megtevésem 1890. évi jelentésem, még csak a hála és elismerés adóját kell lerónom azon személyek iránt, kik kórházunk fejlődésére befo-

lyással voltak. Kórházunk szellemi s anyagi ügyei kezdettől fogva egy szerető női szívben s erős női kezekben volt összpontosítva. E szerető női szív s erős kéz, ugy szólva, a gondviselés szerepét játszotta intézetünk felett, mert vajon az állam-sorsjáték s a veres kereszt egyet segélye s minden egyéb, mely kórházunk szellemi és anyagi haladására szolgált, nem e szív és kéz műve e? Mi, a kik itt jelen vagyunk, jól tudjuk, hogy így van s így tudja a világ. A trón számolyától — hova könyörögve járul — az utolsó kunyhóig — hova áldást visz — jól ismerik e nagy szívet, ott tisztelik s itt áldják. Hajoljunk meg mi is, tisztelt közgyűlés, e nagy női alak előtt s hálás szívvel mondjuk azt, hogy a mi nagyszívű és erősebbi einökünket zágoni báró Szentkereszt Stephanie ő méltóságát, városunk human felvirágoztatására s mindnyájunk örömeire s büszkeségére sokáig éltesse!

Tiszteletünkre kell adóznunk a kórház főorvosa Dr. Sinkovics Ignác ur, a Ferencz József lovagrend tulajdonosa iránt, ki ismert lelkiismeretes pontosságával végezte kórházunkban az orvosi teendőket. Bátran elmondhatjuk, hogy az a jó hírnév, melynek intézetünk örvend, nagy részben az ő kiváló szakértelmének s fáradhatlan szorgalmának köszönhető. Tiszteletünk és elismerésünk Dr. Sinkovics Aurél honvéd ezredorvos urnak, ki a kórházi műtéteknél ingyen segédkezett s általában igen hasznos szolgálatokat tett intézetünknek. Kiválóan buzgó és lelkes tisztviselő kórházunknak Baló László gazda-gondnok és Kovács Károly pénztáros urak, előbbi mint gazdasági ügyeink igen szakértő és pontos vezetője, s utóbbi mint az egyleti vagyon derék, lelkiismeretes kezelője. Erdemteljes munkát fejtettek ki még id. Tóth István urasszony és Székely János lelkész ur, mint alelnökök; Erdélyi Károly ur titkár, Kovács István és Vajna Károly urak, mint jegyzők, kik együtt és egyenként méltán megérdemlik a tisztelt közgyűlés legteljesebb elismerését.

Ezekben bevégveztem múlt évi kórházi jelentésem, magamat a tisztelt közgyűlés kegyeibe ajánlom.

(Vége.)

A „Stephanie” menedékház estélye.

Kézdi-Vásárhely, 1891. jan. 25.

„A milyen a munka, olyan a jutalma”, ezt tartja a közmondás. Ezt igazolta ez estély is, melyet folyó év és hó 24-én Dr. Bánffy Zsigmondné szül. Bartha Zsuzsanna urnő és Deák Árpád m. kir. honvéd főhadnagy elnökle, odaadó buzgó utájára mellett egy tekintélyes bizottság a helybeli munkaképtelen öregek menedékház javára rendezett.

Az élet különböző szenvedései által megtört, tehetetlen öregekért eddig csak városunk polgárai tettek, a mit tehettek. Ama csendes hajlék békés lakói, kik már leszámolva az élet örömeivel, csak csendes kimúlásukat várják, nem is tudják, hogy érettek a felebarát szeretet mily áldozatot hoz; a nemes keblű hölgyek miként küzdenek egyesített erővel azért, hogy nekik e csendes magányban a legszükségesebbek meg legyenek.

Hetek óta olvassuk a lapokból az előkészületeket, látjuk a csinnal, műveléssel összeállított meghívót, mely bennünket tette és áldozatra hív. De minden reklámnál, minden arany betűnél, mely a meghívóban és lapban látható, többet ért ama páratlan buzgalom, melyet a két elnök a személyes meghívás által kifejtett. Hozzá ama műsor szereplői, kik az estélyt fényessé és élvezetessé hivatnak tenni, már névleg is biztosítékot nyújtottak arról, hogy a farsang legkellemesebb estéje ez lesz.

Reménységünkben nem csalódtunk; intelligens vidéki és városi közönségünk már $\frac{1}{4}$ 9 órakor teljesen benépesítette a tanácsház diszttermét.

Ott láttuk e human intézet nemes lelkű, fáradhatatlan alapító einökét, Bárá Szentkereszt Stephanie ő méltóságát és kedves nővérét Iréne bárónőt is, kik becses jelenlétükkel nem csak annak fényét, hanem vidám társalgásukkal kedélyességét is nagy mértékben fokozták. A műsort Wертán István helybeli kereskedő ur czimbalom-soloja nyitotta meg. Kitűnő érzéssel és nagy gyakorlottsággal eljátszott szép népdalait nemcsak tapsokkal, hanem ismételtetetéssel is jutalmazta közönségünk. Wертán Katinka kézs. tanítónő urhölgy érdeklődő szavaiata mely hatást keltett, s hálás

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.